

KS-I-O.0003.22.2025

DSK-II.ZD-00033/26

Pan

Łukasz Grabowski

Radny Województwa Wielkopolskiego

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na Pana zapytanie z dnia 15 stycznia 2026 r., dotyczące realizacji uchwały nr XXXIX/941/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa wielkopolskiego (z wyłączeniem Miasta Poznania i Miasta Kalisza), ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Ad. 1 „Jakie działania zostały dotychczas podjęte przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w celu wdrożenia uchwały na terenie gmin objętych jej obowiązaniem”

Od czasu wejścia w życie tzw. uchwały antysmogowej samorządy terytorialne oraz mieszkańcy są sukcesywnie edukowani w zakresie wspomnianego wyżej obowiązującego aktu prawa miejscowego. Każdego roku przy udziale mediów (stacje radiowe oraz telewizyjne) realizowane są kampanie edukacyjno-informacyjne skierowane do mieszkańców województwa wielkopolskiego. Dodatkowo od 2018 roku organizowane są konferencje szkoleniowe dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego, w tym strażników miejskich oraz gminnych o szerokim spektrum tematycznym, dotyczącym między innymi: uchwał antysmogowych, praktycznego kontrolowania ich zapisów jak również narzędzi prawnych w zakresie ich egzekwowania. Prelegentami konferencji są eksperci w dziedzinie urządzeń grzewczych oraz paliw. Ich wystąpienia często są połączone z praktycznymi pokazami urządzeń oraz paliw, które mają na celu dostarczenie formalno-prawnej i praktycznej wiedzy osobom dokonującym czynności kontrolnych w zakresie przestrzegania uchwał antysmogowych. W wydarzeniach uczestniczą również prawnicy specjalizujący się w zakresie przepisów ochrony środowiska, w tym narzędzi prawnych pozwalających na egzekwowanie zapisów uchwał antysmogowych. Konferencje te cieszą się corocznie bardzo dużym zainteresowaniem JST, gromadząc po kilkuset uczestników.

Materiały szkoleniowe i informacyjne z ww. konferencji dostępne są na stronie www.umww.pl w zakładkach: kampania informacyjna „Jakość powietrza to jakość życia” oraz w zakładce Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu.

Ad. 2 „Jaki jest aktualny stopień wymiany źródeł ciepła niespełniających wymagań uchwały (tzw. kopciuchów) w skali województwa oraz poszczególnych powiatów??”

Na podstawie danych z raportu ogólnego Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków pobranego w dniu 28 stycznia 2026 r. na terenie strefy wielkopolskiej (z wyłączeniem miasta Kalisz oraz miasta Poznań) jest jeszcze 191 090 tzw. kotłów bezklasowych nazywanych potocznie ”kopciuchami”. W ujęciu poszczególnych powiatów najwięcej z nich znajduje się na terenie powiatu poznańskiego i jest to liczba 15 310 szt.

Ad. 3 „W jaki sposób prowadzony jest monitoring i kontrola przestrzegania zapisów uchwały oraz które podmioty są za to odpowiedzialne”

Podstawę prawną prowadzenia kontroli zapisów uchwały antysmogowej jest art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska wskazujący na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast .

W przypadku samorządów posiadających straże miejskie, bądź też gminne, kompetencje te przypisane są tym komórkom.

W przypadku braku ww. straży czynności kontrolne wykonują upoważnieni pracownicy gmin.

Ww. regulacja dotyczy osób fizycznych.

Kontrole przestrzegania przepisów uchwał antysmogowych mogą również prowadzić funkcjonariusze Policji zgodnie z posiadanymi kompetencjami (art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy o Policji). W przypadku gmin bez straży gminnych czynności kontrolna mogą być też prowadzone na mocy porozumień zawieranych z Policją przez samorządy (art.13 ust. 4 i 4a-4b ustawy o Policji).

W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą organem kontrolującym jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Ad. 4 „ Jakie środki finansowe zostały przeznaczone na wsparcie mieszkańców w dostosowaniu się do wymogów uchwały (np. programy dotacyjne, pomoc techniczna, kampanie informacyjne)?”

Od roku 2017 sukcesywnie prowadzone są kampanie edukacyjno-informacyjne o tematyce związanej z ochroną powietrza. W latach 2022-2025 przeprowadzono kampanie informacyjno-edukacyjne w mediach, telewizji oraz rozgłośniach radiowych, dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne oraz przeprowadzono liczne konferencje o tematyce jakości powietrza oraz uchwał antysmogowych, o łącznym koszcie 2 014 436,44 zł .

Od 2023 roku na terenie Wielkopolski Wschodniej realizowany jest Projekt LIFE21-IPC-PL-LIFE AFTER COAL, wspierający samorządy w lokalnej transformacji energetycznej mającej na celu odejście od spalania węgla. Wpisuje się ono do katalogu działań wspierających finansowo lokalne samorządy w dostosowaniu do wymogów obowiązujących uchwał antysmogowych. Całkowity budżet projektu wynosi około 85 milionów złotych. Liderem projektu jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego, który we współpracy z krajowymi przedstawicielami organizacji gospodarczych, gmin, miast, powiatów, organizacji pozarządowych, w tym z dwoma partnerami zagranicznymi z Bułgarii i Niemiec oraz Województwa Łódzkiego, realizuje założenia krajowej i unijnej polityki neutralności klimatycznej na poziomie regionalnym.

Wśród rozwiązań organizacyjnych realizowanych w projekcie jest między innymi sieć Doradców Klimatycznych. Są oni bezpośrednim wsparciem dla mieszkańców i przedsiębiorców, którzy podejmują projekty modernizacji ekologicznej i energetycznej mieszkania/budynku czy przedsiębiorstwa. Głównym adresatem tych działań są m.in. mieszkańcy poszczególnych gmin, wymagający wsparcia w przejściu przez zmianę, w wyniku której nastąpi skuteczna interwencja energetyczna w ich budynek mieszkalny. Praca Gminnego Doradcy Klimatycznego polega na podnoszeniu świadomości mieszkańców, ich motywowaniu do zmian, poradnictwie w sprawie możliwości uzyskania dofinansowania do przeprowadzenia modernizacji, poradnictwie w sprawie rozwiązań technicznych, wsparciu w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych o granty, wniosków aplikacyjnych dla JST na działania komplementarne względem niniejszego projektu.

Wsparcie kierowane jest również do osób z grupy ubóstwa energetycznego – w szczególności osób o średnich i niższych dochodach. Aspektem pracy Gminnych Doradców Klimatycznych jest również analiza uwarunkowań i potrzeb lokalnych dla rozwoju niskoemisyjnego transportu, w tym promocja elektromobilności.

W ramach projektu swoje kwalifikacje podniosło 60 pracowników JST z terenu województwa wielkopolskiego podczas studiów podyplomowych „Zarządzanie neutralnością klimatyczną w samorządzie terytorialnym”.

Realizację Projektu przewidziano do 2031 r.

Ad. 5 „Czy wg aktualnych analiz istnieje ryzyko, że część gmin lub mieszkańców nie zdąży dostosować się do obowiązujących terminów, a jeśli tak, to jakie działania w związku z tym są zaplanowane”

Wg stanu na dzień 28.01.2026 r. na terenie strefy wielkopolskiej (z wyłączeniem miasta Kalisz oraz miasta Poznań) jest jeszcze 191 090 tzw. kotłów bezklasowych i 222 017, tzw. miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, w tym pieców kaflowych i urządzeń typu koza, spośród których część (około 10-15%) może stanowić urządzenia niespełniające wymagań rozporządzenia w sprawie ekoprojektu.

Należy też zwrócić uwagę, na fakt, że część niespełniających wymagań urządzeń stanowi drugie źródło ogrzewania domu/mieszkania i nie jest eksploatowana lub znajduje się w budynkach niezamieszkałych lub sezonowych. Termin ich likwidacji/wymiany upłynął odpowiednio z końcem 2023 roku oraz roku 2025.

Na mocy Programów ochrony powietrza będących aktami prawa miejscowego samorządy

gminne w jednym z działań naprawczych kluczowych w dążeniu do poprawy jakości powietrza są zobowiązane do tworzenia systemów zachęt finansowych dla mieszkańców w zakresie wspierania ich w procesie modernizacji systemów grzewczych.

Na podstawie corocznych sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza obserwuje się sukcesywną likwidację tzw. źródeł niskiej emisji, a co za tym idzie poprawę jakości powietrza na terenie województwa.

Z poważaniem
Z up. Marszałka Województwa
Jacek Bogusławski
Członek Zarządu